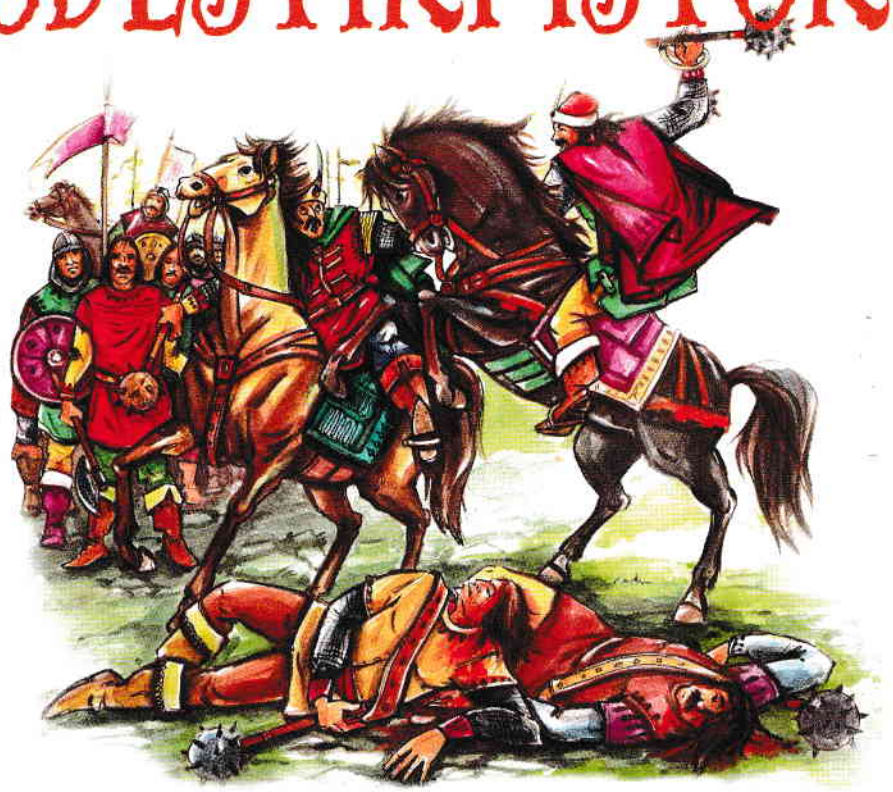
LIBRIS | We know books

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

LEGENDE ȘI POVESTIRI ISTORICE

Text:
Petru Demetru-Popescu

Ilustrații:
Dumitru Mariș

Aramis

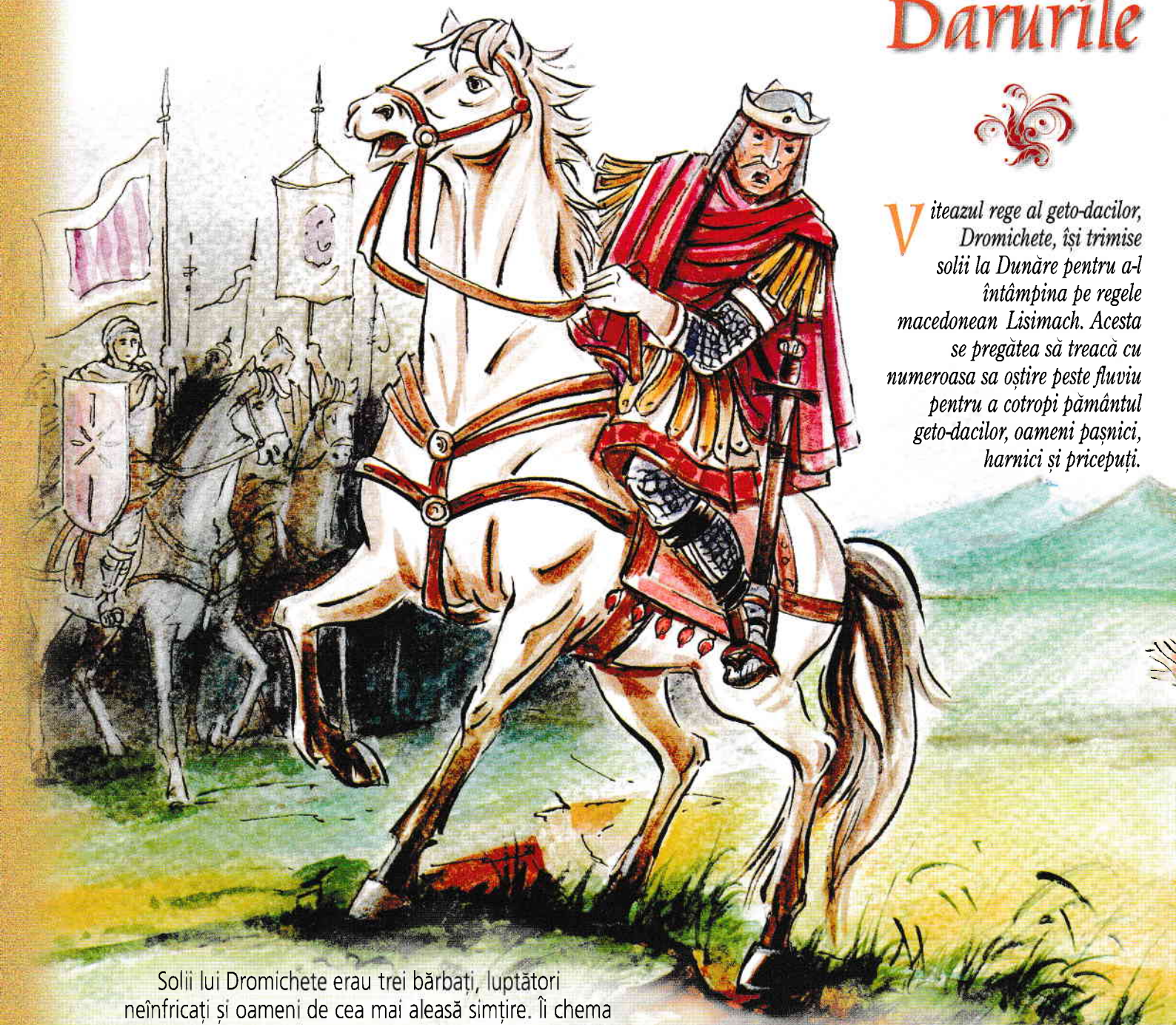
LIBRIS | We know books

Cuprins

Darurile 6
Pădurea sălbatică 8
Poveștele bătrânului și fiii lui Decebal 12
Înțelepciune și vitejie 16
Decebal și Traian 18
Cinci luptători 22
Legenda buciumului 24
Izvorul Viteazului 26
Sus, pe creste, la Posada 28
Frumoasa Bistra și neînfricata Molda 30
Dreptatea lui Bodgan 32
Fiul pescarului 36
Codruț cel viteaz 38
Paloșul, săgeata și ghioaga 40
Cămașa țăranului 42
Bolovanul 44
Legenda horei 46
Strigătul 48
Mândricel 50
Viteazul Făclie 52
Puterea arcului 54
Voinicul de pe Siret 56
Legenda Vâlsanului 58
Să nu trădezi niciodată! 60
Izvorul luminii 62
Moștenirea 64
Făgăduiala 66
Paharul jertfei de sine 68
Horea este o legendă 72
Până la unul! 74
Șoimul 76
Cinste și omenie 78
Un urmaș al vitejilor de la Vaslui 80
După steag, băieți! 82
Măriuca 84
Grenadierul 86
Mâinile ei albe și mici 88
Un tricolor pentru unire 90
Stejarul unirii 92
Poveste despre unire 95

Darurile

Viteazul rege al geto-dacilor, Dromichete, își trimise solii la Dunăre pentru a-l întâmpina pe regele macedonean Lisimach. Acesta se pregătea să treacă cu numeroasa sa oștire peste fluviu pentru a cotropi pământul geto-dacilor, oameni pașnici, harnici și pricepuți.

Solii lui Dromichete erau trei bărbați, luptători neînfricați și oameni de cea mai aleasă simțire. Îi chema Murceneu, Comes și Brazdă. Cu ei duceau daruri pentru Lisimach, ca acesta să nu-i atace pe locuitori, ci să se întoarcă la el acasă.

Care erau aceste daruri? Murceneu avea în mâini un vas de lut plin cu apă de izvor, Comes purta spice de grâu, care creșteau bogat în lanuri înalte pe meleagul acesta, iar Brazdă ținea, atârnând cu capul în jos, un erete ucis, străpuns de o săgeată. Când ajunseră în fața regelui macedonean, ostașii lui Dromichete se închinară și transmiseră solia stăpânului lor. Lisimach se înnegură, dar văzând că cei trei purtau în mâini fiecare câte ceva, îi întrebă ce reprezentau acele lucruri. Murceneu îi răspunse senin:

– Acestea sunt darurile pe care ți le trimite marele nostru rege Dromichete!

Și, fără să aștepte un răspuns, trânti vasul cu putere, încât acesta se sparse și apa din el se împrăștie.

– Ce a fost asta? întrebă Lisimach.

– Aceasta înseamnă că vasul este făcut din pământul nostru, iar apa care era în el este din fântânile noastre. Astfel, regele nostru îți trimite vorbă că nu avem pământ și apă de dat!

La rândul lui, Comes frânse trupul fraged al spicelor:

– Nici rodul câmpiilor noastre și al mâinilor noastre nu este de dat!

În schimb, Brazdă înaintă până lângă Lisimach care nu descălecase și îi întinse eretele ucis:

– Regele Dromichete îți dăruiește acest erete!

Lisimach privi pasărea ucisă de săgeată și parcă un fior îi străbătu întreaga ființă. Dar se stăpâni și zise:

– Înseamnă că regele tău îmi încuviințează tot vânatul acestor ținuturi. Voi trece Dunărea pentru a-mi lua darul în primire!

– Nicidecum, spuse Brazdă senin, eretele cutezător spre meleagurile noastre ești chiar tu, rege Lisimach. Regele meu îți trimite vorbă că, dacă îți vei mâna armiile încoace, săgețile noastre își vor face pe deplin datoria!

LIBRIS We know books

Pădurea sălbatică

Odată, niște cercetași trimiși de regele Burebista adulmecă seră intrarea unor călăreți romani în pădurea de la poalele muntelui. De îndată au dus vestea la cetatea de la Piatra Roșie, unde se găsea atunci regele. Ei găsiră urme de cai la marginea pădurii și se întoarseră să-l înștiințeze.

Unul dintre cercetași, Terise, îi spuse:

– Mărite Burebista, romanii au pătruns într-adevăr în pădure. Sunt călări, cel puțin o cohortă!

Burebista vorbi atunci celor de față:

– Pădurea e a noastră, nu uitați! Noi suntem ai pădurii și ai acestui pământ! Cei care îl încalcă cu dorința de cucerire sunt sortiți pieirii. Iar cei care vor scăpa cu viață, nu vor scăpa de vraja codrului!

– Rostește-ți gândul întreg, Burebista! zise un luptător. Tu, conducătorul și regele nostru, nu vorbești astfel despre păduri fără vreun temei!

– Da, temeiul există! Romanii au fost văzuți la marginea pădurii sălbatice, pădure ce parcă ar fi apărut în urma unei ninsori cu arbori și frunze.

– Romanii? Dar ce caută Roma pe meleagurile noastre?

– Dacă ne-au călcat hotarul, înseamnă că vor sau pace, sau luptă!... De vroiau pace, veneau până aici cu soli, să ne spună și nouă despre gândul lor cel bun. De vreme ce se ascund în umbra copacilor, înseamnă că nu le e în gând pacea!

Rubos, bătrânul care trecuse peste suta de ani, falnic și acum, ager în priviri, căută cu nedumerire spre Burebista:

– Au cutezat a tulbura duhurile pădurii? Cum vom putea intra noi acolo pentru a-i pedepsi?

Burebista îi puse bătrânului mâna pe umăr:

– Duhurile pădurii există!

Și întorcându-se spre marele preot Deceneu, îl cercetă din priviri:

– Spune-i lui Rubos de ce noi, dacii, nu ne speriem de duhurile pădurii!

Deceneu se apropie și el de Rubos:

– Duhurile pădurii sunt ale noastre, Rubos, ale celor care au trăit aici înaintea noastră și care au apărat la vremea lor pământul acesta. Ei au urcat după moarte în trupurile copacilor, în seva lor, ajungând până sus, la coroana de frunze. Sunt ascunse în tufișuri sau aleargă încă pe potecile întortocheate ale pădurii noastre sălbatice. Ochii mlaștinilor sunt ochii lor care nu și-au stins încă luminile. Noi cunoaștem fiecare potecă și fiecare tremurare a frunzei, pentru că pădurea ne este prietenă, ne privește ca pe frați, iar pe romani cu dușmănie.

Călăreții străbătură câmpia, încă în roua dimineții, mergând tot timpul în galop și nu se opriră decât la liziera pădurii. Burebista descălecă și împreună cu el și călăreții din față.

– Va trebui să vedem după urmele cailor, zise Burebista, câți dușmani au pătruns în pădure!

– Și noi am încercat, zise Terise, dar n-am izbutit!

Atunci Rubos se aplecă și privi cu atenție urmele. Parcă ar fi vrut să pătrundă în ele, să citească la fel ca în stelele cerului.

Burebista îl privea cu mirare, dar Rubos citea într-adevăr urmele. Avea acest dar – deslușea în negura prafului numărul cailor și al călăreților. Când se ridică, ochii îi erau plini de lumină:

– Sunt vreo două sute de călăreți, Rege!

Burebista zâmbi mulțumit. Cât de neprețuit era Rubos în clipa aceea.

– Acum putem pătrunde în pădure! zise cu hotărâre.

Când calul lui Burebista păși primul pe poteca din pădure, bătrânul Rubos, care îl urmase mergând pe jos, îi arătă regelui urmele care acum erau foarte clare. Merseră ei ce merseră și, deodată, Rubos prinse căpăstrul calului lui Burebista. Ager, calul cel aprig al regelui se opri. Burebista îl cercetă din priviri pe bătrân:

– Ce ne mai spui, Rubos?

LIBRIS | We know books

– Mărite Rege, urmele sunt proaspete. Romanii se află în apropierea noastră, poate chiar după copacii din față!

Într-adevăr, locul unde opriseră era un mic luminiș. De acolo pădurea își începea din nou ființa bogată. Rubos avusese dreptate, din spatele copacilor, desprinzându-se parcă dintr-un tablou, se iviră capetele cu coifuri ale romanilor.

Dacii rămaseră nemișcați, în fruntea romanilor se putea vedea statura impunătoare a generalului Consatus. Burebista înțelese. Îl cunoștea pe generalul roman care venise la el, cu un an în urmă, cu solie de la mândrul Cezar. Acum venise pe ascuns să vadă ce se mai petrece pe aici, pentru a-l vesti pe stăpânul său. Adusese cu el destui luptători pentru a face față, în cazul unei ciocniri cu locuitorii acelor pământuri. Se pare că își încheiase misiunea și văzuse destule. Acum alesese calea pădurii, neștiut, urmând linia ei și mergând numai spre sud. Intenționa să treacă Dunărea la taberele romane instalate lângă munții Haemus. Nu știa că pădurea era înșelătoare pentru ei și drumul ducea spre mlaștină.

Romanii nu mai erau pe cai. Îi lăsaseră undeva, în pădure, drumul pe jos devenind astfel mai ușor. Burebista ridică mâna și strigă în graiul dacilor:

– Predați-vă imediat!

Drept răspuns, Consatus, care înțelesese mai mult după gesturi vorba lui Burebista, apucă sulița și, în clipa următoare, o zvârli cu putere asupra lui Burebista. Regele se feri, iar sulița, în loc să i se înfigă în piept, îi lovi cu putere brațul stâng. Burebista își scoase sabia din teacă și porunci atacul. Deși rana îi sângera, conduse lupta dintr-un bun început.

Săbiile se încrucișară. Burebista, după ce doborî doi cohortași, își făcu loc spre Consatus și, ajungându-l, îl atacă. Luptară astfel un timp, până când Burebista îl lovi pe general în brațul drept, făcându-l să scape spada din mână. Urmă o nouă lovitură, dată drept în creștetul capului – generalul se prăbuși în țărână, într-un lac de sânge.

Cohortașii, văzând pieirea comandantului lor, intrară în panică. Unul dintre ei, care părea o căpetenie, dădu semnalul de retragere, iar romanii începură retragerea, mergând cu spatele spre pădure.

Burebista le făcu un semn ostașilor săi să stea pe loc:

– Să-i lăsăm în seama pădurii!

Și, zicând acestea, se puse pe așteptat. După un timp oarecare, dădu semnalul de urmărire. Merseră așa un timp. După urmele pașilor și copitele cailor, se vedea că romanii pășeau pe lângă cai, pentru a putea străbate desișul pădurii.

Deodată, Burebista se opri în loc. Auzise ceea ce se aștepta să audă: gemete. Erau ale celor care se înecau în mlaștină. Se auzea și nechezatul cailor care, asemenea oamenilor, erau înghițiți de smâcuri. Burebista socoti că nu are rost să meargă mai departe, pădurea cu mlaștinile ei își făcuseră datoria. Regele dacilor se întoarse cu ochii înrourați de bucurie și strigă cu glas de tunet:

– Să binecuvântăm pădurea! Pădurea noastră sălbatică! Pădurea noastră strămoșească, care i-a biruit azi pe dușmani! Să binecuvântăm mlaștinile care au cuprins, cu brațele lor înșelătoare, trupurile cotropitorilor! Să binecuvântăm acest minunat pământ care, cu toată ființa lui, ne apără de vrăjmași și care ne hrănește cu toate bogățiile lui. Să-l binecuvântăm și să-l păzim ca pe cel mai scump lucru! Pentru a fi liber și înfloritor în veci!

Poveţele bătrânului şi fiii lui Decebal

În vara anului 87, căpeteniile dace îl ridicară pe scut pe Decebal, fiul lui Scorilo, pentru a le fi rege bun şi drept. După ce se urcă pe tron, Decebal se dovedi nu numai viteaz şi înţelept, dar şi neobosit. Cât era ziua de mare, el se afla pretutindeni, acolo unde se simţea nevoia ajutorului său.

Într-o zi, însoţit de trei din foştii săi prieteni din copilărie, acum luptători de nădejde şi temuţi, plecară pe cai iuţi să cunoască mai bine oamenii, locurile şi întâmplările. La miezul zilei, la poale de munte, dădură peste un bătrân care locuia într-o colibă, singuratic precum cucii pădurii, dar cu priviri semeţe şi senine. Călăreţii descălecară şi bătrânul le ieşi în întâmpinare:

– Fii bine venit în împărăţia mea, rege al tuturor dacilor! Eu, Zamagedas, mă închin puterii tale!

Decebal se înveseli:

– Şi care e împărăţia ta, Zamagedas?

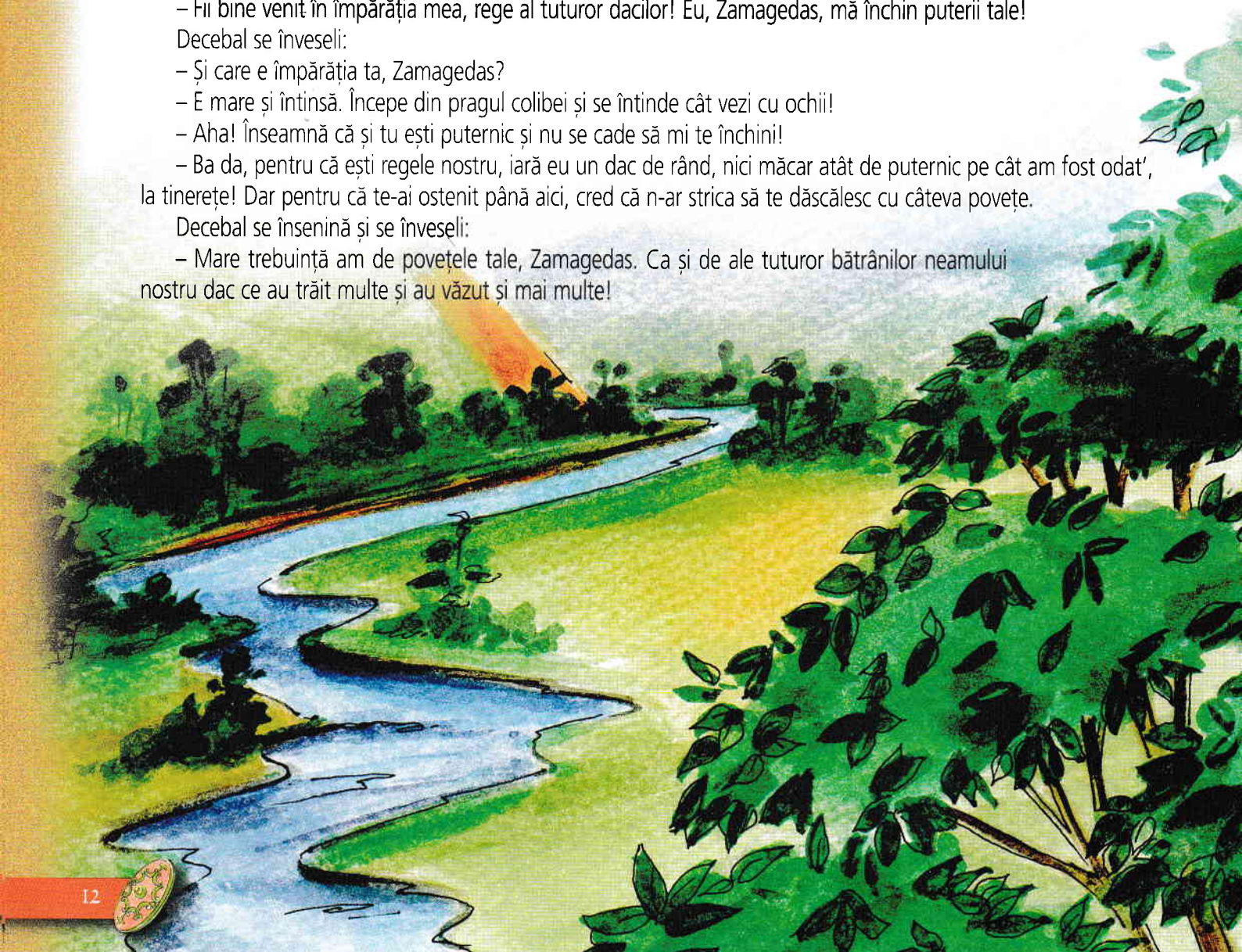
– E mare şi întinsă. Începe din pragul colibei şi se întinde cât vezi cu ochii!

– Aha! Înseamnă că şi tu eşti puternic şi nu se cade să mi te închini!

– Ba da, pentru că eşti regele nostru, iară eu un dac de rând, nici măcar atât de puternic pe cât am fost odat', la tinereţe! Dar pentru că te-ai ostenit până aici, cred că n-ar strica să te dăscălesc cu câteva poveţe.

Decebal se înseninã şi se înveseli:

– Mare trebuinţă am de poveţele tale, Zamagedas. Ca şi de ale tuturor bătrânilor neamului nostru dac ce au trăit multe şi au văzut şi mai multe!

– Asta așa-i. Fiți buni și legați-vă caii de arborele acela și să mergem!

Decebal se minună:

– Unde să mergem, Zamagedas, și de ce nu pe cai?

– Pentru că eu, iacă sunț sărac și n-am cal. Cum ar veni ca voi să călăriți, iar eu să alerg după voi să vă ajung!

Decebal era vesel din cale afară. Făcu semn însoțitorilor săi și legară caii de arborele arătat.

– Și acum, unde vom merge?

– Păi, prin împărăția mea. Numai așa te voi putea povățui!

Și plecară cu toții prin împărăția bătrânului. Mergând așa, ajunseră la un izvor care țâșnea dintr-o stâncă. Avea apa limpede și rece ca gheața. Toți sorbiră apa și își răcoriră frunțile.

Atunci Zamagedas zise:

– Iată prima mea povață, Rege! Limpede să-ți fie mintea și inima ca apa acestui izvor, pentru a înfăptui doar lucruri de laudă!

Decebal se însenină:

– N-am să uit niciodată această povață!

Porniră mai departe și ajunseră astfel într-un loc nisipos. Zamagedas luă nisip în palme și îl vântură ca pe nimic, apoi zise:

– Să nu fii niciodată ca nisipul, Mărite Decebal, ci ca pământul care nu se risipește. Munții, pădurile, apele te pot ajuta la nevoie!

– Bună povață și asta!

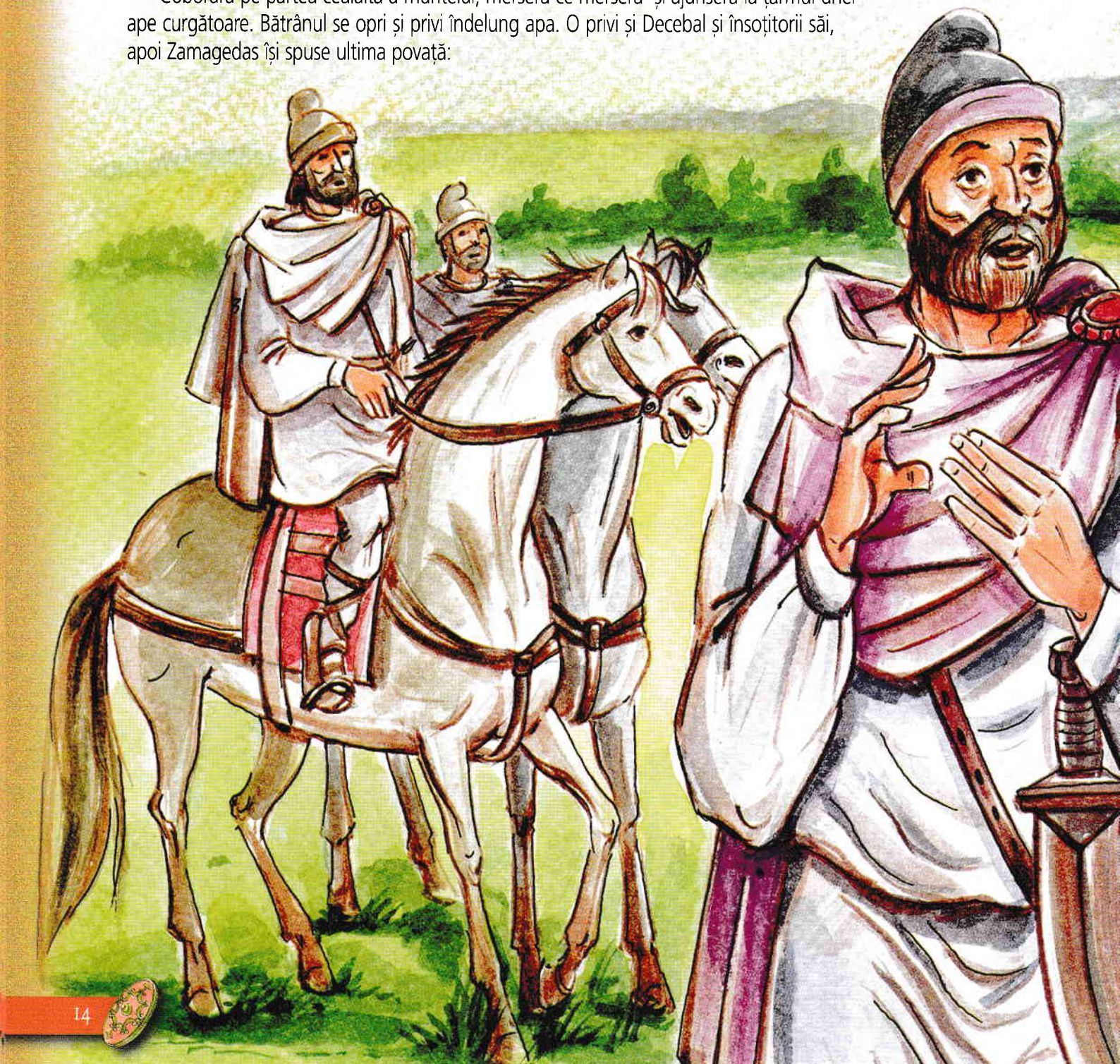
La câtva timp după aceea, dădură peste o vâlvătaie de foc care bântuia sălbatică la gura unei colibe. Cine știe prin ce împrejurare se iscase focul și oamenii se căzneau să-l stingă. Acesta fu un prilej pentru Zamagedas să-i spună regelui:

– Să nu cauți război, că e ca acest foc: distruge totul, dar, dacă dușmanul te atacă, fii ca focul de necruțător!

Și tot mergând, ajunseră pe crestele muntelui, de unde se vedea rotindu-se un vultur semeț. Zamagedas nu zăbovi cu povața:

– Privește vulturul care zboară spre seninul libertății. Fii cutezător ca și el!

Coborâră pe partea cealaltă a muntelui, merseră ce merseră și ajunseră la țărmul unei ape curgătoare. Bătrânul se opri și privi îndelung apa. O privi și Decebal și însoțitorii săi, apoi Zamagedas își spuse ultima povață:

– Apa aceasta, Slăvite Rege, grăiește de la sine. Ea spune că tu ca și noi toți vom trece ca și ea, numai faptele, de-ți vor fi de seamă, vor rămâne ca pietrele și ca stâncile munților!

Apoi bătrânul tăcu, dar Decebal simțea că el nu sfârșise tot ceea ce avea să spună și îl îndemnă la vorbă:

– Parcă stai gata să ne mai spui ceva, Zamagedas!

– Da, Rege, iată ultima mea povață! Privește din nou apa. Vezi valurile ei cum trec, unul după altul?

– Le văd, Zamagedas!

– Ele se duc ca și noi, dar în urma lor vin altele și altele, într-un alai necurmat.

– Ce vrei să spui, Zamagedas?

– Să ai grijă, Mărite Rege, de urmașii, de copiii acestui neam dac. Ei sunt luptătorii de mâine, fără de care neamul nostru s-ar stinge!

În noaptea care urmă, Decebal nu putu pune geană pe geană, iar în zori, dădu poruncă să se adune copiii în fața cetății. Când aceștia veniră în număr mare, le privi fețele, senine și fără niciun ascunziș, dar pline de interes să afle de ce-i chemase regele.

Decebal le vorbi cu întreaga căldură a inimii sale:

– Dragi copii, astăzi vă voi pune la încercare. Veți lucra alături de constructori la ridicarea cetăților de apărare a țării. Apoi vă veți lua la întrecere pentru a vedea cine e mai iute, cine călărește mai bine, cine mânuiește mai bine spada și sulița, cine trage cu arcul și trimite săgeata mai departe. Pe cel care se va dovedi cel mai bun, îl voi socoti fiul și urmașul meu!

Un murmur se auzi atunci din pieptul copiilor și începu marea întrecere pe loc. Toată ziua copiii lucrară la ridicarea zidurilor cetății, se întrecură între ei la alergări și lupte. Și câte și mai câte! Întrecerea se prelungi și a doua, ba chiar și a treia zi.

În sfârșit, în a treia zi spre seară, copiii se aflară din nou în fața regelui, iar unul dintre ei îl întrebă:

– Mărite Rege, care s-a dovedit cel mai bun dintre noi?

Regele îi răspunse:

– Toți ați fost cei mai buni și de aceea vă socotesc pe toți fiii și urmașii mei.

Le făcu semn să-l urmeze, îi duse la țărmul apei și îi puse să privească bine curgerea ei. Apoi le zise:

– Vedeți voi valurile acestea? Suntem noi, cei de azi, bărbați luptători și apărători ai acestui pământ, dar noi vom trece ca și aceste valuri. Priviți la valurile care vin din spate! Acestea sunteți voi, copiii, urmașii noștri de mâine! Fie ca această apă să vă învețe prin curgerea ei nesfârșită, că și neamul nostru este nemuritor!